Pohde
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen vanhusneuvoston toimintasääntö

1. Toiminta-ajatus ja periaatteet

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen vanhusneuvosto on hyvinvointialueesta säädetyn lain tarkoittama osallistumis- ja vaikuttamistoimielin ikääntyneelle väestölle (Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 32 §). Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen vanhusneuvosto on Pohjois-Pohjanmaan ikääntyneen väestön poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton osallistumis- ja vaikuttamistoimielin. Vanhusneuvosto toimii ikääntyneen väestön äänenä hyvinvointialueen suunnittelussa ja päätöksenteossa, jolla on vaikutus ikäihmisiin nyt ja tulevaisuudessa.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen vanhusneuvoston toimintaedellytyksistä vastaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue tämän toimintasäännön mukaisesti. Hallintosäännön mukaan vanhusneuvostolla on oikeus tehdä esityksiä aluehallitukselle. Hallintosäännön mukaan hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen lautakunta seuraa ja arvioi vaikuttamistoimielinten toiminnan toteutumista hyvinvointialueella. Vanhusneuvoston toimintaa ohjaavia arvoja ovat oikeudenmukaisuus, osallisuus, rohkeus, ikääntyvän väestön kunnioittaminen ja yhdenvertaisuus.

2. Vanhusneuvoston tehtävät

Vanhusneuvostolle tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä ikääntyneen väestön sekä heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta ja vaikuttamistoimielin tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella. (Laki hyvinvointialueesta 32 § 2. mom.). Vaikuttamistoimielimet eivät ole Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen hyvinvointialuelaissa tarkoitettuja toimielimiä, eivätkä viranomaisia. Vaikuttamistoimielimet eivät tee hallintopäätöksiä. (Hallintosäännön 3. luku).

Vanhusneuvosto:

- Osallistuu valmisteluun koskien hyvinvointialueen suunnitelmia ja toimenpiteitä ikääntyvän väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä ikääntyneiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi.

- Arvioi ikääntyneiden tarvitsemien sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuutta, saavutettavuutta, riittävyyttä ja laatua hyvinvointialueella.

- Vaikuttaa aloittein, lausunnoin ja kannanotoin hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vanhusneuvosto arvioi olevan merkitystä ikääntyneen väestön ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta.

- Tukee yhteistyötä Pohjois-Pohjanmaan kuntien vanhusneuvostojen välillä.

- Edistää vuoropuhelua hyvinvointialueen päättäjiin, viranhaltioihin ja työntekijöihin ja muihin viranomaisiin lisätäkseen yhteistyötä ja suoria vaikutusmahdollisuuksia.

- Tekee toimintasuunnitelman sisältäen viestintäsuunnitelman ja toimintakertomuksen, jotka esitellään aluehallitukselle.

- Nimeää tarvittaessa edustajansa hallintosäännössä mainittuihin toimielimiin ja muihin työryhmiin.

Vanhusneuvoston jäsenen tulee osallistua toimintaan aktiivisesti ja hoitaa hänelle osoitetut luottamustehtävät. Jäsenen tulee toimia vuorovaikutuksessa kunnan vanhusneuvoston ja hyvinvointialueen vanhusneuvoston välillä. Hänen tulee myös tuoda edustamansa kunnallisen vanhusneuvoston esittämät asiat käsiteltäväksi hyvinvointialueen vanhusneuvostoon. Vanhusneuvostolla on työvaliokunta, jonka tehtävänä on kokousten ja lausuntojen valmistelu, toiminnan suunnittelu ja kehittäminen, sekä kiireellisten asioiden hoitaminen.

3. Vanhusneuvoston kokoaminen, toimikausi, nimeäminen ja järjestäytyminen

Aluehallituksen on asetettava ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi hyvinvointialueen vanhusneuvosto. Vanhusneuvoston jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vanhusneuvoston jäsenistä siten, että kustakin vanhusneuvostosta valitaan vähintään yksi edustaja. Lisäksi vanhusneuvostoon voidaan valita muita henkilöitä. Aluehallituksen on huolehdittava vanhusneuvoston toimintaedellytyksistä (Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 32 §).

Hyvinvointialueen vanhusneuvoston toimikausi on neljä vuotta. Aluehallitus antaa toimeksiannon kuntien kirjaamojen kautta kunnallisille vanhusneuvostoille siten, että kustakin vanhusneuvostosta valitaan yksi edustaja ja varaedustaja. Kuntien vanhusneuvostoja pyydetään nimeämään hyvinvointialueen vanhusneuvostoon edustaja, joka edustaa ikänsä puolesta ikääntynyttä väestöä. Aluehallitus nimeää vanhusneuvoston ja oman edustajansa toimikautensa ajaksi. Aluehallituksen edustaja on kokouksissa läsnä- ja puheoikeudella. Lisäksi aluehallitus voi nimetä vanhusneuvostoon muita henkilöitä (esimerkiksi järjestöjen edustaja, asiantuntijajäsenet).

Vanhusneuvosto järjestäytyy ensimmäisessä kokouksessaan ja valitsee toimikautensa ajaksi puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja edustajat Pohteen hallintosäännön mukaisiin toimielimiin. Henkilövaaleissa äänestys tapahtuu suljetulla lippuäänestyksellä enemmistövaalina. Vanhusneuvosto nimeää keskuudestaan työvaliokunnan, johon kuuluu puheenjohtajisto ja neljä jäsentä. Mikäli vanhusneuvoston edustaja luopuu tehtävästä hyvinvointialueen vanhusneuvostossa kesken kauden, nimeää aluehallitus uuden edustajan loppukaudeksi kyseisen kunnan vanhusneuvoston esityksen mukaisesti.

4. Kokouskäytännöt

Hyvinvointialueen vanhusneuvoston kutsuu koolle puheenjohtaja tai hänen ollessa estyneenä varapuheenjohtaja. Kokouskutsu tulee lähettää, mikäli mahdollista vähintään kolme (3) päivää ennen kokousta hallintosäännön 17. luvun mukaisesti. Puheenjohtajisto vastaa vanhusneuvoston edustamisesta, jollei kokous toisin päätä. Puheenjohtajisto voi sopia keskenään tehtävien tarkemmasta jaosta.

Kokous on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään puolet jäsenistä osallistuu kokoukseen. Hyvinvointialue vastaa siitä, että vanhusneuvostolle osoitetaan hyvinvointialueelta yhteyshenkilö ja kokoussihteeri. Kokousten järjestelyistä vastaa puheenjohtaja yhdessä hyvinvointialueen yhteyshenkilön kanssa. Kokoustilojen tulee olla esteettömät.

Työvaliokunnan kokouksissa tulee olla paikalla puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään puolet jäsenistä. Hyvinvointialueen vanhusneuvostolla on vuoden aikana vähintään 4 kokousta. Lähikokoukset voidaan järjestää eri kaupungeissa. Kokouksissa on etäosallistumismahdollisuus. Vanhusneuvoston ja sen työvaliokunnan esityslistat ja pöytäkirjat viedään hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmään ja verkkosivulle. Sähköisten materiaalien täytyy olla saavutettavia ja esteettömiä.

5. Kokouspalkkio ja matkakustannukset

Vanhusneuvoston ja sen työvaliokunnan jäsenille ja aluehallituksen edustajalle maksetaan kokouspalkkiot ja kustannusten korvaukset sekä matkakustannukset hyvinvointialueen hallintosäännön luvun 19 mukaisesti. Kokouspalkkio on hallintosäännön 172 § 1 mom. kohdan 5 mukainen.

6. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen tehtävät

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue huolehtii vanhusneuvoston toimintaedellytyksistä. Hyvinvointialue tukee ja ohjaa toimintaa nimeämällä vastuuhenkilöt (yhteyshenkilö ja sihteeri) sekä järjestämällä tarvittaessa perehdytystä toiminnan tueksi. Hyvinvointialue vastaa, että vanhusneuvoston näkemysten kysyminen tehdään luontevaksi osaksi päätöksentekoa.

7. Voimaantulo

Tämä toimintasääntö tulee voimaan sen jälkeen, kun vanhusneuvosto on toimintasäännön käsitellyt ja aluehallitus on asian hyväksynyt.

Pohjois-Pohjanmaan aluehallitus on hyväksynyt tämän toimintasäännön kokouksessaan 27.1.2026.